

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

рішення приймальної комісії університету
від 27 травня 2026 року,
протокол № 1

Голова приймальної комісії

_____ **Олег ОМЕЛЬЧУК**

МП

27 травня 2026 року

ПРОГРАМА

підготовки до вступного випробування зі спеціальності у формі екзамену за письмовими тестовими технологіями для вступників на основі НРК7, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста для навчання за освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії з галузі знань D Бізнес, адміністрування та право за спеціальністю D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок «Доктор філософії з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку» за заочною формою здобуття освіти

1. ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПІСКА

У програмі окреслено структуру та зміст вступного випробування зі спеціальності, критерії оцінювання професійної та науково-дослідницької підготовленості вступників, а також перелік питань для підготовки.

Метою програми є забезпечення вступників необхідною інформацією щодо структури та змісту вступного випробування зі спеціальності.

Метою вступного випробування зі спеціальності є оцінювання рівня сформованості професійної компетентності вступника (знань, умінь і навичок із фахових дисциплін спеціальності) та його науково-дослідницької компетентності, що виявляється у здатності формулювати, обґрунтовувати та концептуально описувати власні наукові наміри.

Вступне випробування зі спеціальності проводиться у письмовій формі та включає виконання тестових завдань різної складності і одного відкритого завдання у формі есе.

Результати вступного випробування оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів.

Оцінка вступного іспиту із спеціальності формується як сума балів за тестові завдання та додаткових балів за наукові досягнення, визначених відповідно до встановленого у Розділі 4 цієї програми порядку.

Формула розрахунку оцінки вступного іспиту із спеціальності:

$PЗ = ТБ + ЕБ + ДБ$, де:

- **ПЗ** – оцінка вступного іспиту зі спеціальності;
- **ТБ** – бал за тестові завдання, визначений за шкалою 100–180 балів;
- **ЕБ** – бал за есе (0–20);
- **ДБ** – сума додаткових балів за наукові досягнення, розрахована за формулою:
 $ДБ = ДБ1 + ДБ2 + ДБ3 + ДБ4 + ДБ5 + ДБ6 + ДБ7 + ДБ8$

Якщо оцінка вступного іспиту зі спеціальності з урахуванням додаткових балів вступника перевищує 200 балів, він встановлюється таким, що дорівнює 200.

Результати вступних випробувань до аспірантури дійсні протягом 12 місяців.

Особи, які без поважних причин не з'явилися на вступне випробування у визначений розкладом час, особи, знання яких було оцінено балами нижче встановленого мінімального рівня, а також особи, які забрали документи після дати закінчення прийому документів, не допускаються до участі в наступних вступних випробуваннях та у конкурсному відборі. Перескладання вступних випробувань не допускається.

2. ІНСТРУКЦІЯ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Час виконання – до 120 хвилин

Тестова частина вступного випробування складається з 50 завдань однакової форми, кожне з яких містить 4 варіанти відповіді, з яких лише один є правильним. Відповіді на тестові завдання вступник позначає у бланку для відповідей А. Також вступник виконує одне відкрите завдання у формі есе, яке подається у бланку для відповідей Б.

Інструкція щодо роботи в тестовому зошиті

1. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання й правила його виконання.
2. Намагайтеся дати відповідь на максимально велику кількість тестових завдань.

Інструкція щодо заповнення бланка відповідей А

1. До бланка А записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, відповідно до інструкцій.
3. Неправильно записані, закреслені, підчищені та виправлені відповіді у бланку для відповідей вважаються помилкою.
4. Якщо Ви записали відповідь неправильно, можете її виправити у відповідному місці бланка для відповідей.

5. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, записаних до бланка для відповідей.

6. Перш ніж виконувати завдання, позначте номер Вашого зошита у відповідному місці бланка для відповідей.

3. ІНСТРУКЦІЯ ЩОДО ВИКОНАННЯ ВІДКРИТОГО ЗАВДАННЯ (ЕСЕ)

Есе є відкритим завданням, спрямованим на оцінювання здатності вступника формулювати наукову проблему, обґрунтовувати її актуальність, вибудовувати логічно послідовний виклад, визначати мету та завдання дослідження, а також окреслювати очікувані результати та/або пропозиції.

Відкрите завдання у формі есе передбачає самостійний вибір вступником теми, що відповідає одному з наукових напрямів кафедр, які забезпечують підготовку за спеціальністю D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Тема есе має бути сформульована вступником у межах актуальної проблематики фінансів, банківської справи, страхування, фондового ринку або суміжних сфер фінансової діяльності та відображати його наукові інтереси й дослідницькі наміри. Тема зазначається у бланку відповідей Б у спеціально відведеному полі.

Тематика та зміст есе можуть враховуватися під час визначення наукових інтересів вступника, його відповідності науковим напрямам кафедри, а також для формування рекомендацій щодо потенційного наукового керівника у разі зарахування на навчання.

Есе повинно містити:

- чітке формулювання наукової проблеми, обраної вступником;
- обґрунтування її актуальності;
- визначення мети та завдань дослідження;
- окреслення очікуваних результатів та/або пропозицій;
- логічно структурований виклад відповідно до вимог академічного стилю.

У межах виконання есе вступник має продемонструвати:

- розуміння наукової проблеми: здатність чітко й коректно визначити проблему, що відповідає темі завдання;
- усвідомлення актуальності: уміння логічно та науково обґрунтувати значущість обраної проблематики;
- послідовність і структурованість викладу: здатність вибудувати логічно зв'язний текст відповідно до академічних стандартів;
- формулювання мети та завдань дослідження: уміння визначити мету дослідження та сформулювати завдання, що впливають із проблеми;
- визначення очікуваних результатів та/або пропозицій: здатність окреслити реалістичні, науково обґрунтовані результати та/або пропозиції, які логічно впливають із мети та завдань.

Есе має бути викладене у межах відведеного простору бланка Б, відповідати вимогам академічного стилю та демонструвати рівень науково-дослідницької компетентності вступника. Вибір теми має бути обґрунтованим, відповідати науковим напрямам кафедри та не виходити за межі спеціальності. Оцінювання здійснюється предметною комісією відповідно до критеріїв, визначених у програмі вступного випробування.

Інструкція щодо заповнення бланка відповідей Б

1. У бланку Б викладіть відповідь на відкрите завдання у формі есе, дотримуючись його змістовних вимог (формулювання наукової проблеми, актуальність, мета, завдання, очікувані результати та/або пропозиції).

2. Пишіть розбірливо та послідовно, дотримуючись логічної структури викладу. Текст має бути оформлений у межах відведеного простору бланка.

3. Не допускається використання скорочень, що не є загальноприйнятими, а також вставок, які ускладнюють читання або можуть бути розцінені як позначки для ідентифікації особи.

4. Виправлення допускаються, але мають бути виконані акуратно та не повинні ускладнювати читання тексту.

5. Есе оцінюється предметною комісією за критеріями, визначеними у програмі вступного випробування (чіткість формулювання проблеми, обґрунтованість актуальності, логічність викладу, коректність мети й завдань, реалістичність очікуваних результатів та/або пропозицій, відповідність тематики науковим напрямкам кафедри).

6. Перш ніж розпочати виконання завдання, позначте номер Вашого зошита у відповідному полі бланка Б.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Тестова частина вступного випробування оцінюється в діапазоні від 100 до 180 балів.

Вступник отримує 100 балів за надання правильних відповідей на десять тестових завдань. Кожна наступна правильна відповідь на тестові завдання оцінюється у 2 бала. Оцінювання здійснюється предметною комісією відповідно до встановленої шкали (табл. 1).

Вступник, який набрав менше 100 балів за тестову частину, вважається таким, що не склав вступне випробування.

Рішення про складання вступного випробування приймається на засіданні предметної комісії на підставі суми балів, отриманих вступником за тестові завдання згідно зі шкалою.

Таблиця 1. Шкала переведення тестових балів з вступного випробування до шкали 100-180 балів

Кількість правильних відповідей тестових завдань	Бал за шкалою 100–200
0-9	не складено
10	100
11	102
12	104
13	106
14	108
15	110
16	112
17	114
18	116
19	118
20	120
21	122
22	124
23	126
24	128
25	130
26	132
27	134
28	136
29	138
30	140
31	142
32	144
33	146
34	148
35	150
36	152

Кількість правильних відповідей тестових завдань	Бал за шкалою 100–200
37	154
38	156
39	158
40	160
41	162
42	164
43	166
44	168
45	170
46	172
47	174
48	176
49	178
50	180

Відкрите завдання у формі есе оцінюється предметною комісією за сукупністю критеріїв, що відображають рівень науково-дослідницької підготовленості вступника. Максимальна кількість балів за виконання відкритого завдання у формі есе становить **20 балів** згідно з критеріями, зазначеними у Таблиці 2.

Таблиця 2. Критерії оцінювання відкритого завдання (есе)

Критерій оцінювання	Опис змісту критерію	Максимальна кількість балів
Формулювання наукової проблеми	Чіткість, коректність і повнота визначення наукової проблеми; відповідність темі завдання.	3
Обґрунтування актуальності	Логічність, переконливість та наукова вмотивованість аргументації щодо значущості проблеми.	3
Мета та завдання дослідження	Коректність формулювання мети; узгодженість завдань із проблемою та логікою викладу.	3
Очікувані результати та/або пропозиції	Реалістичність, наукова обґрунтованість та відповідність меті й завданням дослідження.	7
Логічність і структурованість викладу	Послідовність і зв'язність викладу, логічні переходи, відповідність академічному стилю.	4

Додаткові бали за наукові досягнення враховуються у випадку, якщо їх тематика відповідає спеціальності, на яку проводиться набір. Відповідність визначається предметною комісією вступного іспиту зі спеціальності. Перелік видів наукових досягнень, що враховуються під час розрахунку додаткових балів, а також відповідна кількість балів за кожне з них, наведені у Таблиці 3.

Таблиця 3. Наукові досягнення для розрахунку додаткових балів

Наукові досягнення	Код	Кількість балів (за одне наукове досягнення)
Монографія одноособова (загальним обсягом не менше 5 авторських аркушів)	ДБ1	12

Наукові досягнення	Код	Кількість балів (за одне наукове досягнення)
Монографія, видана у співавторстві (обсягом не менше 1,5 авторського аркуша на кожного співавтора)	ДБ2	8
Наукова стаття у виданні, яке входить до міжнародних наукометричних баз (Scopus, Web of Science) / яке входить до категорії «А»	ДБ3	9
Наукова стаття у зарубіжних наукових виданнях	ДБ4	7
Наукова стаття у вітчизняному фаховому виданні, включеному до переліку фахових видань України категорії «Б»	ДБ5	6
Патент або авторське свідоцтво (крім авторських свідоцтв на наукові статті)	ДБ6	6 (2)
Наукова стаття в іншому виданні	ДБ7	4
Участь у конференції (за умови опублікування тез доповіді)	ДБ8	2

4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

Розділ 1. Гроші та кредит в ринковій економіці

Тема 1. Теоретичні основи грошей та організація їх обігу

Сутність грошей. Гроші як загальний еквівалент і абсолютно ліквідний актив. Гроші як гроші і гроші як капітал. Зв'язок грошей з іншими економічними категоріями. Сучасні кредитні засоби обігу. Роль держави в утвердженні кредитних зобов'язань як грошей. Взаємозв'язок функцій грошей. Дискусії щодо кількості функцій грошей. Основні теорії грошей. Класична кількісна теорія грошей, її основні постулати. Економічні причини появи кількісного підходу до вивчення ролі грошей. Неокласична варіант розвитку кількісної теорії грошей. Внесок Дж. М. Кейнса у розвиток кількісної теорії грошей. Сучасний монетаризм як альтернативний напрямок кількісної теорії грошей. Попит і пропозиція грошей: загальні теоретичні положення. Грошові системи: сутність, елементи та типи. Грошова система України й особливості її формування. Державне регулювання грошового обороту як головне призначення грошової системи. Фіскально-бюджетна та грошово-кредитна політика в системі державного регулювання економіки. Емісійний доход і монетизація бюджетного дефіциту. Сутність грошового обороту як процесу руху грошей. Грошові платежі як елементарні складові грошового обороту. Структура грошового обороту. Готівковий та безготівковий сектори грошового обороту. Маса грошей в обіг. Грошові агрегати. Швидкість обігу грошей. Закон грошового обігу. Структура грошового ринку. Критерії класифікації. Ринок грошей і ринок капіталів. Ринок цінних паперів та валютний ринок як складові грошового ринку. Попит на гроші. Суть та форми прояву попиту на гроші. Фактори, що визначають зміну попиту на гроші. Пропозиція грошей. Суть та механізм формування пропозиції грошей. Фактори, що визначають зміну пропозиції грошей. Теоретичні концепції інфляції. Суть і види інфляції. Методи регулювання інфляції. Державне регулювання інфляції. Антиінфляційна політика.

Тема 2. Кредит і кредитні відносини в ринковій економіці

Сутність кредиту. Кредит як форма руху вартості на зворотній основі. Позичковий капітал і кредит. Зв'язок кредиту з іншими економічними категоріями. Теоретичні концепції кредиту. Принципи кредитування. Форми та різновиди кредиту. Сутність, призначення та види фінансового посередництва. Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва. Сутність та функції банків. Банківська система. Поняття банківської системи її цілі та функції. Специфічні риси банківської системи. Принципи побудови банківської системи. Особливості побудови банківської системи в Україні. Небанківські фінансово-кредитні установи. Види та характеристика основних видів небанківських фінансово-кредитних установ. Призначення, статус та основи організації центрального банку. Незалежний статус центрального банку, його значення та форми реалізації. Операції центрального банку. Характеристика емісійної операції, операцій банку банків, банківського регулювання та нагляду, фінансового агента уряду, провідника монетарної політики. Становлення центрального банку в Україні. Його структура, статус та органи

управління. Поняття комерційного банку, призначення, класифікація та види комерційних банків. Пасивні операції комерційних банків. Активні операції комерційних банків. Кредитні операції. Інвестиційні операції. Банківські послуги. Розрахунково-касове обслуговування клієнтів. Інші види банківських послуг. Стабільність банків і механізм її забезпечення. Поняття банківської стабільності та її значення. Показники стабільності та економічні нормативи, що її забезпечують. Страхування банківських депозитів. Створення резервів для покриття ризиків. Ліквідність банків.

Розділ 2. Теоретичні основи фінансів та їх складові

Тема 3. Сутнісні ознаки фінансів та їх розвиток

Фінанси як економічна категорія. Дискусійні питання суті фінансів. Взаємозв'язок фінансів з іншими розподільчими категоріями у процесі вартісного розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту. Поняття фінансової системи. Дискусійні питання суті та складу фінансової системи. Фінансова система України та принципи її побудови. Ознаки класифікації фінансових відносин. Сфери та ланки фінансової системи України, їх характеристика. Фінанси підприємств, організацій, установ як вихідна ланка фінансової системи. Загальнодержавні фінанси, їх склад та призначення. Бюджетна система як центральна ланка фінансової системи. Фінанси фізичних осіб, домашніх господарств. Взаємозв'язок ланок фінансової системи. Фінансова, кредитна та банківська системи: спільні та відмінні риси, взаємодія. Суть та види фінансової політики. Фінансова політика держави, її принципи, характеристика складових. Фінансова політика у міжнародних та міждержавних відносинах. Фінансова політика суб'єктів господарювання. Поняття фінансового механізму, його значення. Склад фінансового механізму. Фінансове забезпечення. Фінансове регулювання, його місце у фінансовому механізмі. Фінансові важелі, їх характеристика. Фінансові стимули та фінансові санкції, їх види. Суть, етапи та методи фінансового планування. Система фінансових планів та їх взаємозв'язок. Загальна характеристика фінансових планів. Особливості та зміст фінансових планів підприємств, організацій, установ. Оперативні фінансові плани. Поточні та перспективні фінансові плани. Державний бюджет - основний фінансовий план країни. Місцеві бюджети. Особливості бюджету як фінансового плану. Організація фінансового контролю в Україні, його класифікація. Види, форми, та методи фінансового контролю. Органи фінансового контролю в Україні, їх функції, права та обов'язки. Аудит і аудиторська діяльність в Україні: сутність і застосування в Україні.

Розділ 3. Фінанси макроекономічного рівня

Тема 4. Фінансова форма одержавлення національного продукту

Державні фінанси як макроекономічний рівень фінансів. Зв'язок державних фінансів з фінансовими сферами мікроекономічного рівня: фінансами домогосподарств, корпоративними фінансами, страхуванням. Сутність і склад, специфіка й особливості розвитку фінансів державного сектору економіки. Прямі і зворотні зв'язки державних фінансів з міжнародними фінансами. Державні доходи. Податкові доходи як основне джерело державних доходів. Державний податковий менеджмент. Податковий контроль: сутність і форми. Державна податкова служба України: структура, статус, підпорядкованість і завдання. Організація обліку платників податків в Україні. Податковий борг: особливості формування та джерела погашення. Дискусійні питання. Державні видатки: сутність і напрямки. Концептуальні засади фінансування заходів із соціального забезпечення населення України. Фонди фінансових ресурсів загальнодержавного значення як основні джерела фінансування соціального забезпечення населення. Місцеві фінанси. Фінансові проблеми місцевого самоврядування. Місцеві податки та збори. Особливості встановлення місцевих податків і зборів в Україні. Дискусійні питання.

Тема 5. Податки як інструмент державного регулювання економіки та вагоме джерело формування бюджетів

Теоретичні основи сутності податків і їх суспільне призначення. Основні теорії податків. Формування основ оподаткування у період меркантилізму. Розвиток ідеї єдиного податку у фізіократів. Загальні податкові положення класиків політичної економії. Класичні принципи оподаткування та їх еволюція. Проблеми реалізації принципів оподаткування у податковій системі України. Генеза регулюючої суті податків у теорії маржиналізму. Податкові інструменти державного регулювання ринкової економіки у теорії Дж. Кейнса. Неокласичний напрям у економічній теорії та його вплив на наукову думку в оподаткуванні. Теорії раціональних очікувань і економіки пропозиції та можливість їх використання в оподаткуванні. Обґрунтування оптимальної податкової ставки за теорією Артура Лаффера. Узагальнення та оцінка концепції Артура Лаффера у контексті сучасної податкової проблематики. Трансформація податку на додану вартість у податкових системах як необхідна умова вступу до Європейського Союзу. Податкова політика держави. Податкове регулювання та стимулювання розвитку підприємництва в Україні. Податкові пільги. Дискусійні питання у застосуванні податкових пільг. Політика прискореної

амортизації як інструмент пришвидшення оборотності основного капіталу. Особливості податкової політики України: стратегія та тактика.

Тема 6. Проблеми виконання державного бюджету. Державний кредит і державний борг

Державний бюджет як економічна категорія. Класифікація доходів Державного бюджету. Проблеми формування доходів Державного бюджету України: зовнішні та внутрішні фактори. Видатки Державного бюджету. Особливості формування видатків бюджету в сучасних умовах. Бюджетний дефіцит: причини, види та макроекономічні наслідки. Управління бюджетним дефіцитом. Інструменти законодавчого регулювання бюджетного дефіциту (секвестр бюджетних видатків, установлення граничного рівня бюджетного дефіциту, законодавча заборона бюджетного дефіциту, заборона грошової емісії). Джерела фінансування бюджетного дефіциту. Грошово-кредитна емісія та її наслідки. Емісійний дохід держави. Державні позики як надзвичайні доходи та антиципаційні податки. Сутність і зміст державного кредиту як економічної категорії. Розбалансованість державного бюджету та накопичення позичкового капіталу як передумови розвитку державного кредиту. Взаємозв'язок і відмінності між державним і банківським кредитом. Види і форми державного кредиту. Внутрішній і зовнішній державний кредит. Державний борг. Капітальний і поточний державний борг. Причини виникнення і наслідки зростання державного боргу. Джерела погашення державного боргу. Управління державним боргом. Бюджетний менеджмент: сутність і роль у бюджетному процесі. Складові бюджетного менеджменту: бюджетне планування, організація виконання бюджету, облік і звітність з виконання бюджету, контроль за виконанням бюджету. Види, форми та методи бюджетного контролю. Органи бюджетного контролю, їх повноваження. Рахункова палата України, її функції, права і завдання. Структура Рахункової палати.

Тема 7. Основи функціонування та розвитку фінансового ринку

Фінансовий ринок: сутність і місце у фінансовій системі та роль у трансформації заощаджень в інвестиції. Внутрішня структура фінансового ринку. Грошовий ринок та ринок капіталів. Ринок цінних паперів та ринок банківських позик. Фондовий ринок як ринок цінних паперів та ринок капіталів. Ринок похідних фінансових інструментів. Валютний ринок. Фінансові інструменти. Пайові, боргові, похідні фінансові інструменти. Стандартизовані та нестандартизовані фінансові інструменти. Цінні папери яквид фінансових інструментів, їх економічна та правова природа. Цінний папір – фінансова вимога. Цінний папір – носій майнових та інших прав інвестора. Документарна та бездокументарна форма випуску фінансових інструментів. Фінансові інновації. Органи контролю та нагляду на фінансовому ринку. Контрольні функції Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Національного банку України, Міністерства фінансів України. Склад суб'єктів ринку фінансових послуг. Класифікація суб'єктів ринку фінансових послуг: за формою (домашні господарства, господарюючі суб'єкти, держава); за функціями (емітенти, інвестори, інституційні інвестори та фінансові посередники, інститути інфраструктури ринку). Споживачі та оференти фінансових послуг.

Тема 8. Функціонування та розвиток фондового ринку України

Фондовий ринок в системі фінансування інвестицій та інновацій. Роль фондового ринку у формуванні інноваційного потенціалу економіки. Аналіз розвитку ринку акцій України: історія та сучасність. Класифікація цінних паперів. Динаміка розвитку ринку корпоративних облігацій в Україні. Акціонерна організаційно-правова форма підприємств. Акції корпорацій, їх характеристика, види. Особливості акцій українських акціонерних товариств. Дивідендна політика корпорацій. Боргові цінні папери: облігації підприємств, депозитні та ощадні сертифікати банків. Векселі. Державні цінні папери, муніципальні цінні папери, особливості українських державних і місцевих позик. Похідні цінні папери: інвестиційні сертифікати, деривативи, опціони, форвардні і ф'ючерсні контракти, сурогати. Роль державних цінних паперів в управлінні державним бюджетом. Динаміка розвитку ринку державних цінних паперів в Україні. Фундаментальний і технічний аналіз цінних паперів. Фундаментальний аналіз: зміст, рейтингова оцінка і показники акцій та облігацій. Фінансова оцінка цінних паперів, порівняльна оцінка акцій. Технічний аналіз: основи побудови графіків, вимірювання трендів. Графічні зворотні моделі, фондові індекси. Операції з цінними паперами на українському фондовому ринку. Первинне розміщення цінних паперів: способи розміщення, реєстрація емісії. Обіг цінних паперів: фондова біржа, котирування цінних паперів, фондові операції на біржі. Правові основи створення і діяльності фондових бірж. Порядок торгів на фондових біржах. Позабіржовий ринок, позабіржовий обіг цінних паперів. Регулювання діяльності учасників ринку цінних паперів. Сутність фондової біржі. Біржові операції та їх класифікація. Поняття про індекси і методи їх визначення. Види індексів та їх місце на фінансовому ринку. Основні світові фондові індекси. Українські фондові індекси. Розвиток фондових бірж в Україні. Механізм організації біржової торгівлі в США, Німеччині, Японії.

Розділ 4. Фінанси мікроекономічного рівня

Тема 9. Фінанси суб'єктів господарювання

Основи організації фінансів підприємств: саморегулювання, самоокупність, самофінансування. Особливості організації фінансів в залежності від форми власності, галузі економіки, організації бізнесу, сфери діяльності. Фінансова діяльність підприємства. Зміст, задачі і організація фінансової роботи на підприємствах. Готівково-грошові розрахунки на підприємствах і сфера їх застосування. Організація грошово-готівкових розрахунків. Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст і значення для забезпечення господарської діяльності. Фінансові і адміністративні санкції в системі грошових розрахунків і платежів. Розподіл виручки від реалізації продукції. Формування та розподіл валового і чистого доходу. Рентабельність підприємства, її сутність, методи визначення та показники. Методи розрахунку прибутку. Використання прибутку підприємства, його зміст і економічне значення. Розподіл прибутку між державою та господарюючими суб'єктами. Формування чистого прибутку підприємств і його використання. Система оподаткування підприємств, її призначення. Види податків, що сплачують підприємства і джерела їх сплати. Податок на прибуток підприємств. Вплив оподаткування прибутку на фінансово-господарську та інвестиційну діяльність підприємств. Непрямі податки та їх вплив на фінансово-господарську діяльність господарюючих суб'єктів. Особливості оподаткування суб'єктів господарювання в окремих сферах діяльності: банківська, страхова, торгівельна, аграрна. Сутність оборотних коштів та їх організація. Склад і розміщення оборотних коштів. Джерела формування оборотних коштів. Власні оборотні кошти. Позичені і залучені оборотні кошти. Форми кредитів, які використовуються в господарській діяльності підприємств. Визначення потреби підприємства в кредитах. Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність і значення. Показники фінансового стану підприємства. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства. Фінансовий план як складова частина бізнес-плану. Зміст та структура поточного фінансового плану підприємства. Зміст і призначення оперативного фінансового плану підприємства. Складання і контроль за виконанням оперативного фінансового плану. Бюджет як інструмент поточного і оперативного фінансового планування. Фінансова санація на підприємстві її причини та необхідність. Фінансова санація підприємства, її економічний зміст та порядок проведення.

Тема 10. Управління фінансами господарюючих суб'єктів

Фінансовий менеджмент як система управління фінансами підприємства. Необхідність і умови ефективності фінансового менеджменту. Зміст і задачі управління вхідними грошовими потоками. Управління грошовими потоками, пов'язаними з операційною діяльністю. Управління грошовими потоками, пов'язаними з фінансовими операціями. Управління вихідними грошовими потоками. Зміст і задачі управління вихідними грошовими потоками. Зміст і задачі управління загальним прибутком. Системний підхід до управління прибутком. Інформаційна база управління прибутком. Сутність і задачі управління розподілом прибутку. Фактори, що впливають на розподіл загального прибутку. Вплив на розподіл прибутку системи оподаткування підприємств. Управління використанням чистого прибутку. Аналіз використання прибутку. Створення резервного фонду. Політика розвитку підприємства при використанні прибутку. Дивідендна політика. Зміст і задачі управління оборотними активами. Управління виробничими запасами. Управління дебіторською заборгованістю. Визначення оптимальної структури дебіторської заборгованості. Структура капіталу. Фактори, що впливають на структуру капіталу. Управління структурою капіталу. Оптимізація структури капіталу. Політика підприємства щодо структури капіталу. Вплив структури капіталу на вартість підприємства. Зміст і задачі управління інвестиціями. Види інвестицій. Формування інвестиційної політики. Управління фінансовими інвестиціями. Вкладення коштів у цінні папери. Розміщення коштів на депозитних рахунках. Портфель фінансових вкладень та принципи його формування. Методи оцінки інвестиційного портфеля з урахуванням ризику. Диверсифікація інвестиційного портфеля. Економічна сутність фінансових ризиків та їх класифікація. Зміст управління фінансовими ризиками. Процес їх прогнозування та нейтралізації в фінансовій діяльності підприємств. Способи уникнення та нейтралізації фінансових ризиків. Страхування ризиків. Використання механізмів диверсифікації. Економічна сутність і класифікація фінансових криз підприємств та об'єднань. Сутність та завдання антикризового фінансового управління підприємством. Принципи антикризового фінансового управління підприємством. Основні етапи процесу антикризового фінансового управління підприємством. Реструктуризація в системі антикризового фінансового управління підприємством. Організаційно-фінансове забезпечення реструктуризації підприємств. Особливості санації та банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності. Особливості санації та банкрутства державних підприємств. Особливості банкрутства сільськогосподарських підприємств. Санація та банкрутство селянського (фермерського) господарства.

Тема 11. Страховий захист домашніх господарств і господарюючих суб'єктів

Страхова послуга як специфічний товар. Ознаки, які характеризують страхову послугу. Економічна необхідність страхових послуг та розширення їх асортименту. Сутність страхового захисту та його роль у діяльності господарюючих суб'єктів і домашніх господарств. Форми і методи страхового захисту. Система страхових фондів. Сутність загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами зумовленими народженням та похованням. Напрямки вдосконалення страхування від тимчасової втрати працездатності. Завдання та основні принципи соціального страхування від нещасного випадку на виробництві. Порядок і строки проведення страхових виплат по відшкодуванню шкоди, заподіяної застрахованому ушкодженням його здоров'я. Економічна сутність та необхідність соціального страхування на випадок безробіття. Джерела формування та напрямки використання коштів Фонду соціального страхування на випадок безробіття. Недержавне соціальне страхування. Сутність і умови недержавного страхування. Поняття, цілі та завдання медичного страхування. Суб'єкти обов'язкового медичного страхування. Добровільне медичне страхування. Порядок виплати страхової суми. Страхування підприємницьких ризиків. Зміст поняття «підприємницькі ризики». Страхування майна від вогню. Основні умови страхування. Страхування від перерв у виробництві внаслідок знищення або пошкодження застрахованого майна. Сільськогосподарське страхування. Економічні завдання страхового захисту в сільському господарстві. Форми і види страхування майна сільськогосподарських підприємств. Страхування фінансово-кредитних ризиків. Сутність та економічний зміст страхування кредитів. Характеристика основних організаційних форм страхування кредитів. Поняття автотранспортного страхування, його сутність. Розвиток і сучасний стан автотранспортного страхування. Необхідність та особливості страхування морських ризиків. Клуби взаємного морського страхування. Морське страхове бюро України. Необхідність та особливості страхування авіаційних ризиків. Законодавча база в авіаційному страхуванні. Авіаційний поліс Ллойда. Розвиток і сучасний стан страхування особистої власності громадян. Види послуг страхових компаній громадянам – власникам майна.

Розділ 5. Міжнародні фінансові відносини в системі євроінтеграційних процесів

Тема 12. Сфера міжнародних фінансів

Міжнародні фінанси: сутність і функції. Основні складові та суб'єкти міжнародних фінансів. Поняття фінансового механізму зовнішньоекономічних відносин. Правові норми регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Валютні відносини: сутність і види. Поняття та види валюти. Валютне регулювання: сутність і необхідність. Платіжний баланс у механізмі валютного регулювання та золотовалютні резерви. Міжнародні операції та міжнародні розрахунки. Валютні обмеження. Використання валютних надходжень. Валютний курс і валютний паритет. Методика визначення валютного курсу в Україні. Валютна (курсова) політика та її інструменти. Валютні ринки. Поняття і види валютних ринків. Правове регулювання діяльності міжбанківської валютної біржі. Організація і порядок роботи біржового валютного ринку. Біржова та позабіржова торгівля валютою. Котирування іноземних валют. Курси покупця і продавця. Валютні операції. Конверсійні операції на валютному ринку. Податкове регулювання операцій з обміну іноземної валюти: дискусійні питання. Операції типу "spot", форвардні операції, механізм їх здійснення. Розвиток валютного ринку в Україні. Валютні системи: сутність, структура та призначення. Види валютних систем: національні, регіональні, світові. Європейська валютна система та її елементи. Еволюція світової валютної системи. Формування та розвиток валютної системи України. Розвиток міжнародних і регіональних фінансових установ. Міжнародний валютний фонд: організація та функціональне призначення. Діяльність МВФ в Україні. Співпраця України із Світовим банком. Європейський банк реконструкції та розвитку: створення, призначення та функції. Напрямки співпраці ЄБРР з Україною. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові установи: створення та призначення. Банк міжнародних розрахунків. Необхідність та порядок створення БМР. Функції банку. Роль БМР в розвитку міжнародного співробітництва у валютно-кредитній сфері.

Тема 13. Формування та функціонування фінансів Європейського Союзу та країн з розвинутою ринковою економікою

Передумови й етапи економічної інтеграції в Європі. Створення Європейського Союзу. Паризький договір про заснування Європейського співтовариства вугілля та сталі (ЄСВС – European Coal and Steel Community, ECSC) від 18 квітня 1951 р. Маастрихтський договір від 7 лютого 1992 р. Етапи економічної інтеграції в ЄС. Інституції ЄС. Країни-члени Європейського Союзу. Інтеграція України до Європейського Союзу. Особливості функціонування фінансової системи Європейського Союзу. Бюджет ЄС як найхарактерніша особливість фінансової системи Європейського Союзу. Бюджет ЄС як економічна та суспільна категорії. Бюджет і бюджетна система ЄС. Принципи бюджетної системи ЄС. Організаційна

структура бюджетної системи ЄС. Доходи та видатки бюджету ЄС. Фінансова та податкова політика ЄС. Податкова гармонізація в ЄС і гармонізована податкова політика. Валютна система ЄС. Єдина валюта та валютна політика. Етапи гармонізації валютної політики. Ринок банківських послуг ЄС. Ринок цінних паперів ЄС. Еволюція та сучасні риси фінансових систем країн з розвинутою ринковою економікою. Формування фінансової системи Великобританії. Система державних фінансів Великобританії. Центральний бюджет Великобританії. Бюджетний процес Великобританії. Доходи та видатки бюджету Великобританії. Фінансовий ринок Великобританії. Страховий ринок Великобританії. Формування та функціонування фінансових систем скандинавських країн. Бюджетна політика скандинавських країн. Доходи бюджетів скандинавських країн. Податкова політика скандинавських країн. Видатки бюджетів скандинавських країн.

5. ЗРАЗОК ТЕСТОВИХ ПИТАНЬ

23. У чому полягає відмінність між сферою і ланкою фінансової системи?

- а) сфера характерна для внутрішньої будови фінансової системи, а ланка для організаційної;
- б) між ними не існує суттєвої відмінності, оскільки фінансові відносини характерні як для сфери, так і для ланки фінансової системи;
- в) ланка характеризує узагальнену за певною ознакою сукупність фінансових відносин, а сфера відособлену частину фінансових відносин;
- г) сфера характеризує узагальнену за певною ознакою сукупність фінансових відносин, а ланка відособлену частину фінансових відносин.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2025. 328 с.
2. Богоявленська Ю. В. Проектний аналіз : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 336 с.
3. Боярко І. М. Рахівництво у фінансах підприємств в умовах інформаційного суспільства: теорія, методологія, практика : монографія. Суми : Університетська книга, 2025. 440 с.
4. Бюджетна система : навч. посіб. / за заг. ред. Т. А. Говорушко. Львів : Магнолія 2006, 2025. 296 с.
5. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року (із змінами). Відомості Верховної Ради України. 2010. №50-51. Ст.572.
6. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. / У. З. Ватаманюк-Зелінська та ін. Львів : Магнолія 2006, 2025. 512 с.
7. Ваніна Н. М. Ринок цінних паперів. Практикум : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2025. 144 с.
8. Васильчук І. П. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва (у схемах і таблицях) : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2025. 336 с.
9. Горбач Л. М. Страхування : підручник. Київ : Кондор, 2025. 544 с.
10. Городня Т. А. Економічна та фінансова діагностика : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2025. 282 с.
11. Гриб С. В. Фінанси підприємств в таблицях, схемах та тестах : навч. посіб. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2025. 330 с.
12. Гриценко Л. Л. Фінанси підприємств : практикум. Суми : Університетська книга, 2025. 285 с.
13. Гришнюк О.М., Крушинська А.В. Зарубіжний досвід фінансування наслідків та страхування ризиків природного походження. Наукові інновації та передові технології: журнал. 2023. № 10(24) 2023. с. 408-420. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-10\(24\)-408-420](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-10(24)-408-420)
14. Демчишак Н. Б., Шевчук М. С., Сичова С. Ю. Фінансове регулювання процесів цифровізації економіки: діджиталізація системи оподаткування в Україні. Ефективна економіка. 2025. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2025_6_35

15. Дерлиця А. Ю. Метод теорії суспільних фінансів та його альтернативи. Проблеми економіки. № 4 (46), 2020. С. 305 – 311. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2020-4_0-pages305_311.pdf
16. Дехтяр Н.А. Фінансовий механізм діяльності суб'єктів господарювання: монографія. /Дехтяр Н.А. Суми: Університетська книга, 2025. 182 с.
17. Дяченко С. А. Місцеві фінанси України в умовах децентралізації державного управління : монографія. Одеса : Гельветика, 2025. 396 с.
18. Єгоричева С. Б. Організація фінансового моніторингу в банках : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2025. 292 с.
19. Іжевський П.Г., Крушинська А.В. Добровільне медичне страхування як інструмент соціальної стабільності в умовах війни. Сталій розвиток економіки. № 3 (54) 2025 3 (54), 440-447. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-54-66>
20. Іжевський П.Г., Крушинська А.В., Самарічева Т.А. Особливості міжнародних фінансових відносин на ринку перестрахування в Україні. Економіка та суспільство. 2021. №32. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/837>
21. Корба В.Ю., Крушинська А.В. Фактори ризику при визначенні страхових премій іпотечного страхування. «Актуальні питання у сучасній науці»: журнал. 2023. № 8(14) 2023. с. 81-92. (DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-8\(14\)-81-92](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-8(14)-81-92). (0,71 д.а.)
22. Кравець І. М., Крушинська А. В. Зайнятість та соціальне страхування: аспекти захисту економічно активного населення. Вісник ХНУ. Економічні науки. 2021. № 6. С. 114-120
23. Краус Н.М., Краус К.М., Марченко О.В. Актуальні проблеми фінансів та економіки: навчальний посібник. Київ: Аграр Медіа Груп, 2023. 286 с.
24. Крушинська А. В., Самарічева Т. А. Надійність страховиків в умовах впровадження європейських стандартів управління фінансовими ризиками в Україні. Наукові інновації та передові технології. 2023. № 6 (20). С. 335-344. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/5042/5070>
25. Крушинська А. В., Кравець І. М. Недержавне пенсійне страхування як перспективний напрям соціальної політики України. Університетські наукові записки, 2022, № 1-2 (85-86), С. 160-176.
26. Крушинська А. В., Кравець І. М. Недержавне пенсійне страхування як перспективний напрям соціальної політики України. Університетські наукові записки, 2022, № 1-2 (85-86), С. 160-176.
27. Крушинська А., Бурбела А. Стратегії оптимізації бюджетного фінансування: страхові механізми у боротьбі з туберкульозом.//Наукові перспективи. 2024. №8 (50). С. 460 -468 DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-8\(50\)-460-468](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-8(50)-460-468) URL:<http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/14459>
28. Крушинська А., Гриценко Д. (2025). Зарубіжний досвід систем медичного страхування. Молодий вчений, 3 (134), 168-174. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2025-3-134-33>.
29. Крушинська А.В., Корба В., Терлич А. Управління ризиками в системі фінансового менеджменту страховика. Фінансовий простір. № 1-2 (53) (2024). DOI: [https://doi.org/10.30970/fp.1-2\(53\).2024](https://doi.org/10.30970/fp.1-2(53).2024)
30. Методологічні підходи до здійснення Національним банком України нагляду на основі оцінки ризиків (SREP). URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/srep>
31. Нові вектори розвитку страхового ринку України : монографія / за ред. О. В. Козьменка. Суми : Університетська книга, 2025. 317 с.
32. Нові вектори розвитку страхового ринку України: монографія. / Кер.авт. колективу д.е.н., проф. Козьменко О.В.; Суми: Університетська книга, 2025. 317 с.
33. Олійник В.М. Фінансова стійкість страхових компаній: монографія. Суми: Університетська книга, 2025. 287 с.
34. Омеленчук О. В. Формування бізнес-моделей банків України в умовах цифрової трансформації. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Економіка». 2021. Вип. 101. С. 112–120.

35. Опарін В. М., Федосов В. М., Юхименко П. І. Сучасна українська наукова школа публічних фінансів. Фінанси України. 2015. № 11. С. 56 – 87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2015_11_6 (дата звернення: 10.07.2025).
36. Опарін В. М., Федосов В. М., Юхименко П. І. Українська класична школа публічних фінансів. Фінанси України. 2015. № 10. С. 7 – 31. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2015_10_3 (дата звернення: 10.07.2025).
37. Податковий кодекс України від 23 грудня 2010 року (із змінами). Офіційний вісник України. 2010. №92. ст. 3248.
38. Податковий менеджмент : підручник. 2-ге вид., стер. / Б. П. Ярема та ін. Львів : Магнолія 2006, 2024. 348 с.
39. Самарічева Т. А., Крушинська А. В. Вплив податкового навантаження на фінансову стійкість страховика. Актуальні питання у сучасній науці. 2023. № 6 (12). С.106-120. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/5083/5112>
40. Синчак В. Боднар Т. Становлення та розвиток системи пенсійного забезпечення військовослужбовців в публічних фінансах. Вісник економіки. 2024. №4(114). С. 9 – 23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2024_4_3
41. Синчак В. П. Податкові системи України та США: еволюція підходів до побудови та реформування. Університетські наукові записки. 2025. №1 (103). С. 31-44.
42. Синчак В. П. Податкові системи України та США: еволюція підходів до побудови та реформування. Університетські наукові записки. 2025. №1 (103). С. 31-44. URL: https://unz.univer.km.ua/article/view/103_31-44
43. Синчак В. П., Боднар Т. С. Пенсійне забезпечення військовослужбовців в системі соціальних фондів публічних фінансів. Університетські наукові записки. 2025. №3. (105). С. 4 - 20. URL: https://unz.univer.km.ua/article/view/105_4-20
44. Синчак В. П., Жук Н. Л. Наукова та освітня спадщина академіка Миколи Дем'яненка: внесок у розвиток фінансової науки та підготовку фахівців у галузі аграрних фінансів. Облік і фінанси. 2025. №4 (110). С. 80 – 88. DOI 10.33146/2518- 1181-2025-4(110)-80-88. URL: <https://afj.org.ua/ua/article/1194/>
45. Синчак В. П., Мельник Л. В. Вплив макроекономічних чинників на фінансову безпеку України. Університетські наукові записки. 2023. №1-2. (91-92). С. 23-36.
46. Синчак В. П., Ярмоленко Ю. Ю. Бюджетне відшкодування ПДВ як податковобюджетний інструмент фіскальної консолідації в публічних фінансах. Облік і фінанси. 2024. №4 (106). С. 57 – 68. URL: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2024-4\(106\)-57-68](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2024-4(106)-57-68)
47. Синчак В., Кульбачний В.. Фінансовий механізм компаній-автоперевізників в системі управління фінансами: теоретичний аспект. Облік і фінанси. 2024. №3 (105). С. 103 – 111. URL: <https://afj.org.ua/pdf/1091-finansoviy-mehanizm-kompaniyavtopereviznikov-v-sistemi-upravlinnya-finansami-teoretichniy-aspekt.pdf>
48. Синчак В., Супівська Т. Р. Формування місцевих бюджетів територіальних громад в умовах повномасштабного вторгнення росії. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2025. №6. С. 345 – 351. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-348-6-50>
49. Стратегічне фінансове управління підприємством : монографія / І. М. Боярко та ін. Суми : Університетська книга, 2025. 176 с.
50. Стратегічне фінансове управління підприємством: монографія. / Авт.кол.: Боярко І.М., Гриценко Л.Л., Рябенков О.В. та ін.; Суми: Університетська книга, 2025.176 с.
51. Стратегія розвитку фінансового сектору України : схвалена рішенням Правління Національного банку України від 19 липня 2023 р. № 253-рш. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/strategy>
52. Страховий і перестраховий ринки в епоху глобалізації: монографія. Кер.авт.колективу Козьменко О.В.;.- Суми: Університетська книга, 2025.- 388 с.
53. Терлич А. В., Крушинська А.В. Управління моральними ризиками на ринку автострахування. Наукові перспективи № 8(38). 2023. С.429-441. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-8\(38\)-429-441](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-8(38)-429-441).

54. Ткачук Н. М. Відкритість і нелінійність як передумови самоорганізаційних процесів у банківській системі. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки». 2019. №1 (21). С. 68-74 <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2019-1-4618>
55. Ткачук Н. М. Ентропія у функціонуванні банківської системи. Наукові дослідження молоді з проблем європейської інтеграції: збірник тез доповідей XII Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та студентів (6 квітня 2023 року, м. Харків, Україна) [Електронний ресурс]. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 1 ел. опт. диск (CD-ROM). Систем. вимоги: Процесор Pentium-класа ; ОС Windows 7/10 ; дисковод CD-ROM; Acrobat Reader 10. С. 150-152.
56. Ткачук Н. М. Нелінійність та інформація як фактори забезпечення ефективного функціонування банківської системи. Університетські наукові записки. 2019. №1-2. -С. 193-202.
57. Ткачук Н. М. Системно-синергетичний підхід у дослідженні банківської системи Вісник ДВНЗ «Університет банківської справи». 2019. №1. С. 21-28.
58. Ткачук Н. М. Теоретичні аспекти та особливості самоорганізації банківської системи з позиції ентропійного підходу. Вісник Одеського національного університету. Серія Економіка. 2019. Т.24. №3(76). С. 190-193.
59. Ткачук Н.М. Власний капітал банку: формування та оцінка достатності. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2025. Випуск 24. С. 212-220. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2025.24.22>
60. Ткачук Н.М. Консолідація банків як фактор розвитку інтеграційної економіки. Проблеми системного підходу в економіці. 2019. Випуск 6(74). С. 78-82.
61. Ткачук Н.М. Концептуальні теорії консолідації банків. Світ фінансів. 2021. №4(69). С. 104-117. DOI: 10.35774/sf2021.04.104
62. Ткачук Н.М. Нелінійна парадигма як концептуальна теорія функціонування банківської системи. Модерні фінанси: глобальні виклики і сучасні тренди. Монографія / за ред. д.е.н., проф. А. І. Крисоватого. Тернопіль: Економічна думка, 2024. С. 521-530.
63. Ткачук Н.М. Операційна синергія процесів консолідації банків. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Перспективи сталого розвитку в умовах глобалізації в економічному, управлінському та інженерному аспектах» / за ред. Макаренка А. П., Меліхової Т. О. Запорізький національний університет. Запоріжжя: ЗНУ, 2022. С. 284-286.
64. Ткачук Н.М. Особливості оцінки достатності власного капіталу банку. Сталий розвиток економіки. 2025. №1(52). С. 443-449. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-63>. <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/1204>
65. Ткачук Н.М. Самоорганізаційні процеси в розвитку банківської системи. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку бізнесу, фінансово-кредитних та облікових систем: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (Україна, м. Харків, 19 травня 2023 року). Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 1 ел. опт. диск (CD-ROM). Систем. вимоги: Процесор Pentium-класа; ОС Windows 7/10 ; дисковод CD-ROM; Acrobat Reader 10. С.102-104.
66. Ткачук Н.М. Теоретичні аспекти консолідаційних процесів у банківській системі. Модерні фінанси: глобальні виклики і національна безпека. Монографія. Том 1. Тернопіль. Університетська думка, 2025. С.423- 440. <https://doi.org/10.35774/book.2025.978-966-654-890-3.voll>.
67. Ткачук Н.М. Теоретичні аспекти сутності та особливостей процесу консолідації банків. Приазовський економічний вісник. 2019. №6(17). С.340-345. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2019-6-61>
68. Ткачук Н.М. Теорія синергії як мотив консолідації банків. Інноваційний розвиток аграрного сектору економіки в умовах глобальних викликів: зб. наук. праць Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 50-річчю Навчальнонаукового інституту бізнесу і фінансів. 28 жовтня 2022 р. Кам'янець-Подільський, 2022. С. 591-594.
69. Фінансовий менеджмент : підручник / за заг. ред. Т. А. Говорушко. Львів : Магнолія 2006, 2025. 344 с. 69. Фінансовий менеджмент : практикум : навч. посіб. / Г. М. Азаренкова, О. І. Антоненко, Л. С. Мартюшева, Р. О. Піскунов. Львів : Новий Світ-2000, 2024. 306 с.

70. Цифрова трансформація банківського сектору: виклики пандемії та пріоритети ЄС : монографія / О. О. Коць та ін. Львів : Новий Світ-2000, 2025. 171 с.
71. Цифрова трансформація банківського сектору: виклики пандемії та пріоритети ЄС: монографія. / Авт. кол.: Коць О.О., Бондаренко Л.П., Лашик І.І., Мороз Н.В.; Львів: Новий Світ-2000, 2025. 171 с.
72. Цифрова трансформація фінансів: виклики та досвід ЄС : монографія / за ред. О. О. Коця. Львів : Новий Світ-2000, 2025. 165 с.
73. Цифрова трансформація фінансів: виклики та досвід ЄС: монографія. / Відповід. реактор Коць О.О.; Львів: Новий Світ-2000, 2025.- 165 с.
74. Шірінян Л. В. Фінансове регулювання страхового ринку України: проблеми теорії та практики : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2025. 458 с.
75. Шірінян Л.В. Фінансове регулювання страхового ринку України: проблеми теорії та практики: монографія. /Шірінян Л.В. Київ: Центр учбової літератури, 2025. 458 с.
76. Юхименко П. І. Теорія монетаризму : навч. посіб. Київ : Кондор, 2023. 378 с. 77. Ярошевич Н. Б. Фіскальні асиметрії соціально-економічного розвитку громад в Україні в контексті децентралізації : монографія. Львів : Новий Світ-2000, 2024. 237 с. 78.
77. Aleskerova Y., Dumchuk A., Kartushova A. Activities of insurance companies in wartime. Причорноморські економічні студії. 2024. Вип.88. С.7-11. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.88-1>.
78. Aleskerova Y., Fedoryshyna L. Financial control as a component of financial management at the enterprise. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2024. № 4 (70). С. 64-76. DOI: 10.37128/2411-4413-2024-4-5.
79. Aleskerova Y., Marunych U., Kachur I. Evolution and essence of banking marketing. Причорноморські економічні студії. 2023. Вип. 80. С. 156-161. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.80-23>.
80. Aleskerova Y., Nykytiuk O., Matviichuk D. Financial and marketing aspects of the insurance market of Ukraine during the period of martial law. Інфраструктура ринку. 2024. Вип. 80. С. 74-78. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure80-13>
81. Aleskerova Yu., Fedoryshyna L. Analysis and efficiency of modern payment systems and directions for improvement of payment systems in the financial market of Ukraine. Причорноморські економічні студії. 2025. Вип. 94. С. 89-96. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.94-13>.
82. Aleskerova Yu., Fedoryshyna L. Analysis of the financial market of Ukraine during a period of instability. Інфраструктура ринку. 2025. Вип. 85. С.20-30.
83. Aleskerova Yu., Kozlovskaya D., Shevchuk V. Analysis of foreign exchange operations of banks on the market of Ukraine during the war. Інфраструктура ринку. 2025. Вип. 82. С. 109-112. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2025/82_2025/20.pdf DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure82-17>
84. Aleskerova Yu., Vilchynska N., Volska L. Accounting, analysis and audit of financial results of agricultural enterprises. Інфраструктура ринку. 2024. Вип. 81. С. 111-116. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastructure81-18>
85. Digital Transformation and the Economics of Banking: Economic, Institutional, and Social Dimensions / ed. by P. Łasak, J. Williams. Routledge, 2024. 312 p.
86. EBA Report on the convergence of supervisory practices and the functioning of colleges of supervisors. European Banking Authority. 2024. 84 p. URL: <https://www.eba.europa.eu>
87. Garcia T., Grodzicki M., Radulova P. Digital banking: how new bank business models are disrupting traditional banks. Financial Stability Review. European Central Bank, 2025. URL: <https://www.ecb.europa.eu>
88. Hmyria V., Nikitchenko V., Shynkarenko O., Aleskerova Y., Kostyuk O. Development of the defence industry of Ukraine to ensure national security. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2024. Vol. 3(56). P. 321–333. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.56.2024.4366> (Scopus, Web of Science)
89. Iorgachova M., Kovalova O. Financial technologies in the development of banking activities in Ukraine's financial market. Economic Forum. 2025. Vol. 1, No. 1. P. 88–95.

90. Krushynska A., Aleskerova Yu., Hramatovych Yu. Virtual assets as a tool for diversifying the portfolios of institutional investors in the stock market. Причорноморські економічні студії 2025. Вип. 96. С.108-114. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.96-16>.
91. Leonid Melnyk, Iurii Gudź, Viktor Synchak, Yuliia Makarenko and Viktoriia Duma. Financial Security and Guidelines of the Strategic Development of Ukraine. Review of Economics and Finance. 2022. Vol. 20. P. 1264-1277. URL: https://refpress.org/wp-content/uploads/2023/03/Paper-29_REF.pdf
92. Sucubaşı B. The Digital Transformation of Banking. 1st ed. Routledge, 2025. 256 p. 94. Tkachuk N. Bank capitalization: theoretical and practical aspects of management. Digital financial space: Quo Vadis: Scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. P.142-169. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-416-0-6>
93. Tkachuk N. M. Entropy-informational approach to analysis of self-organization of banking system. EUREKA: Social and Humanities. 2019. №3. P.44-50. DOI: 10.21303/2504-5571.2019.00919
94. Tkachuk N. M. Evolution research on the banking system on the positions of compatibility, dynamicity and self-organization. Technology audit and production reserves. 2019. №1/5(45). P. 4-9 DOI: <https://doi.org/10.15587/2312-8372.2019.155927>
95. Tkachuk N. N., Senyshch P. M. Theoretical aspects of the stability of the banking system from the position of system and synergetic approaches. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2019. №3. С. 36-44
96. Tkachuk N. The essence and motives of consolidation processes in the banking sector. Trends in scientific thought in economics and management: collective monograph / Galushkina T., Butrym O., Baranovska V., Afanasieva O., Zaruba D., etc. International Science Group. Boston : Primedia eLaunch, 2021. P. 259-293. DOI 10.46299/ISG.2021.MONO.ECON.III
97. Tkachuk N. Theoretical aspects of the essence of forms of bank consolidation. International Science Journal of Management, Economics & Finance. 2024. Vol. 3, №4, pp. 118-126. DOI: 10.46299/j.isjmef.20240304.
98. Tkachuk N.M. Consolidation processes of banks: essence and necessity. Modern research in world science: collection of abstracts of International scientific-practical conference, Kunovice, Czech Republic, June 17-18, 2022. Kunovice : Akademie HUSPOL, 2022. P.244-247.
99. Tkachuk N.M. Statistical assessment of consolidation processes in the banking system. Статистичні методи та інформаційні технології аналізу соціально-економічного розвитку: зб. текстів доповідей за матеріалами XXV Міжнародної наук.-практ. конф., 23 травня 2025р. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2025. С. 136-139. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15614901>
100. Zarutskaya E., Pavlova T., Sinyuk A. Methodical approaches to defining business models of banks in Ukraine. Scientific View: Economics and Management. 2020. No.2 (68). P. 145– 154.